

Budai Napló

közpolitika, közgazdaság, társas sport terén szolgáló ujság. 200 kor., félévre 100 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 24. Telefon: 129—96.

Felelős szerkesztő:
VIRAÁG BÉLA.

Hirdetések ára: Egy hasáb széles, husz milliméter magas terület egyszeri közlésénél 100 korona. Minden további cm. 30 korona. Nyilttér sora 60 korona. Szöveg után 80, szöveg között 100 korona. — A hirdetések díja a megrendeléskor előre fizetendő.

1922.
március
8-án.

nagyjai keresnek csendes otthont a zajos napi munka után. Ahol a kézműiparos és kiskereskedő mindig a kormányt igyekezett támogatni, ha az biztosította a nyugalmat és a rendet.

Buda három közigazgatási, illetve öt országgyűlési kerületének most hat képviselőt szántak, ami azt jelenti, hogy a jövőben Ujlakot is külön kerületté kerekítik ki.

A múlt választások tanúsága szerint a választók redukált száma mellett mégis marad mintegy 60 ezer választója. Ebből a kisebbségnek jutna átlagos számítás szerint 15—20 ezer, a demokrata pártnak három szervezete révén: Óbuda, Viziváros és Kelenföld. Tehát jó esetben esetleg két jelöltet hozhatna be, ha a lista élére Szilágyi Károly közbecsülésben álló neve kerül és nem is jöhet melléje más, mint erkölcsileg tiszta név.

Életképes pártot tudnak még esetleg szervezni a szociáldemokraták és a Friedrich-párt, ez utóbbi azonban csak az esetben, ha Baranski Gyula dr. kerül a lista élére, akinek személyes hívei vannak Buda mindhárom kerületében.

A bajos Viziváros pártviszonyai-

nak kialakulása még egészen bizonytalan, ahol a *Rassay-Méhely* párt igyekezett szervezkedni és esetleges fúziók révén szóhoz is juthat. A többi pártoknak lajstromos választás esetén kevés a kilátásuk itt a budai oldalon és a fantasztikus fúziók, az erőszakolt listák ne varjanak meg senkit, mert mérvadó helyeken tudják, hogy ezt a választást nem a pártok, hanem az általuk jelöltek egyénisége dönti el.

Az a meggyőződésünk, hogy a listák ilyen beállítása mellett az egységes párt 3, a demokrata párt 2 és a Friedrich-párt 1 jelöltet tud behozni. De megtörténhet az is, hogy a szocialista párt hoz be egy jelöltet s ez a demokraták rovására esne.

*

A budai zsidóság szavazatainak megoszlási aránya javít vagy ront az egyes lajstromok eshetőségén. Átlag számítva Budán 20—25 ezer zsidó választó van s ezek egy részben Vázsonyi, másik része Sándor Pál, harmadik része pedig Székely Ferenc után indul. Csekély töredéke a szocialista pártra szavaz, ha jelöltet állít Budán.

Buda kincsei

Schafarzik Ferenc, a geológia nagy tudósa előadásában rámutatott a földalatti mérhetetlen kincsekre. — Becsey Antal a közvetlenül kinálkozó kihasználásról. — A budai polgárság várható előnye. — A fürdőügyi ankét folytatása.

A mai önző korszakban szinte hihetetlenül hangzik, hogy akadt 50—60 tudós és szakember, aki olyan ügyet szolgál, amely számára csak munkát jelent, de anyagi hasznot nem. Akiket nem vezérel más gondolat, mint az, hogy segítsenek az anyagi gondok súlya alatt összetörni készülő polgárság helyzetén.

Ezt a célt szolgálja elsősorban az a mozgalom, melyet a *Budai Napló* útján vetett föl dr. Ripka Ferenc és amelynek első stációja a budai gyógyforrásoknak a polgárság javára való kihasználása. Ezt a gazdasági kérdések egész sora követi, amelyek szintén a polgárság érdekeit szolgálják az adott viszonyok mellett.

A *Hollós Mátyás Társaság* és a *Krisztinavárosi Kaszinó* által rendezett ankétek e célok érdekében szinte fölkinálják azt, hogy Buda minden tényezőjét ilyen gazdasági egyesülésbe tömörítsék, mely állandó működésben tartva, szolgálja ezeket a célokat.

E hó 6-án este volt a második értekezlet, melyen megjelentek: Aggházy Kamil őrnagy (Hadtörténelmi Múzeum), Badál Ede elől-

járó, Baranski Gyula dr. szf. biz. tag, Balogh Zoltán igazgató, Barsy Jenő dr. tisztiorvos, Bánlaky Géza a Gellért-fürdő igazgatója (Magy. Mérnök- és Építészegylet), Becsey Antal szf. biz. tag., Berényi László lapszerkesztő, Bucsányi Gyula dr. orvos, Dulácska Pál, Ebner József (szf. ásványvizüzem), Exner Kornél ny. államtitkár, tud. egyetemi tanár) Gerő Árpád (csillaghegyi Árpád-fürdő), Kadnár Károly (Déli Vasút), Kérészy Gyula (Sátoraljaújhely), Kugler Mihály mérnök, Lendl Adolf dr. természettudós, Lichtenberg Kornél dr. (Balatoni Társaság), Mayer István dr. (Földhidrológiai szakosztály), Mihálkovic Miklós, Palóczy Antal orsz. középítési tanácsos, Palóczy Viktor építész, Peterdy Sándor író, Rákosi Géza, Reiner Ede dr., Ripka Ferenc dr., szf. biz. tag., Schafarzik Ferenc műegyetemi tanár, geologus, Scholz Pál barlangkutató, Sebők Dezső, Szávay Gyula (Keresk. és Iparkamara), Szilágyi Károly szf. biz. tag, Szombathelyi Sándor, Szundy Sándor, Vámosy Zoltán dr. tud. egyet. tanár, Vojcsik Lipót és számosan a H. M. T. és Krisztinavárosi Kaszinó tagjai közül.

Elnökök: dr. Morvay Győző és dr. Ripka Ferenc, előadó: Viraág Béla, jegyző: Réw Sándor.

Az értekezletet dr. Morvay Győző a Hollós Mátyás Társaság elnöke nyitotta meg és felkérte a gazdasági bizottság elnökét, dr. Ripka Ferencet, hogy az értekezletet vezesse be. Ripka elnök bejelentette a székesfőváros vezetői részéről történt rokonszenves nyilatkozatokat és azt a készséget, hogy az értekezletek megbecsülhetetlen anyagát, mint közkinccset, összegyűjtve kinyomattja. Ezután föl kérte Schafarzik Ferenc műegyetemi tanárt, hogy előadását kezdje meg.

Schafarzik Ferenc dr. műegyetemi tanár és világhírű geologus Buda ásványvizkincseiről számolt be. Budán a talajnak van fontos szerepe az esőzések levezetésében, mert oly kőzetrétegeken fekszik, amelyek elnyelik a vizet, mint a dolomit és a mészkő, amelyek itt meredeken emelkednek ki a föld alól. Ilyen a Gellért-hegy és a szomszédos hegyek. A dolomit repedezett szikla és átveszi a vizet, azért vízszegény a budai hegyvidék. Érdekesen ismertette a thermalviznek a lényegét és e vizek csoportosítását. Északról kezdve Budakalász közelében van a Bründl-forrás, melyet ő fedezett fel, azután jön a Csillag-hegy, mely már melegebb, azután a vele egyrangú Római-fürdő (lőpormalmi), a bécsi-uti vám-épület mellett felfakadó, most is malmot hajtó 20 fokos forrás a Tábor-hegy alatt, azután a József-hegyen levő Lukács-fürdő forrása, mely már 27—29 fokos. A valódi hévizek csoportjába tartozik a Margit-szigeti (43 és fél fok), a pesti oldalon levők (41 fok), József-hegyi Lukács-ivó forrás (56°), egy másik Lukács-fürdői forrás mely 60 fokos, a Király-fürdő forrása, mely 53·2°, a Császár-fürdő-forrás (61·2°), a Gellért-hegyi források (Rác, 43·5°, Rudas 53·5° és a Gellért-fürdő 43—50° között és végül a városligeti artézi 73°-os, 970 méter mélyen érte a Pestre átvonult melegvizedő dolomitréteget. Ezután áttért a gyógyvizek vegyi összetételére, melyet régi analysisek alapján ismertet és melyek egyféle karakterűek mind, *meszesek*, némi *kénhidrogénnel*. Ezeket a gyógyvizeket a dolomitnak köszönhetjük, mely a triasz formációhoz tartozó legfelsőbb réteg. Ez felszívja, elnyeli és átveszi magán egész a kiscelli agyagréteghez, mely a vizet nem veszi fel és maga fölött összegyűjti. De van a forrásképződésnek még egy mélyebb rétege, mely szintén vízdzus, ez volna a még dusabb második viztartály Buda alatt, mely megnyitásra vár, de még újabb ezer méterre kell furni. A mai meleg források körülbelül 700 méter

mélységből jönnek. A budapesti gyógyvizek vízmennyisége 70 millió liter naponta s ennek csak egyharmada héviz, a többi langyos és hideg, a mit javítani lehetne. Ezután a keserűvizeket ismertette, melyek a budai hőforrások vándorlásának köszönik létüket, amit tudományosan is megmagyarázott. Ez zárt teknőkben koncentrálódik. Ezek a források a Török-ugratónál kezdődnek délfelől és egészen a Lágymányosig húzódnak és nagy vízbőségük csak kis részben van kihasználva.

Az elnök megköszönte a rendkívül érdekes előadást, mely után *Becsey* Antal szólt a kérdéshez, mint mérnök, aki az idealista tudós nyomán a gyakorlati élet számára keres megoldásokat.

Megállapították, hogy a gyógyforrások vízgyűjtő medencéjének területe 500 □ kilométer és Szentendrértől Budaörsig terjed, a beszűremlett víz mennyisége pedig legkevesebb 150 millió köbméter. Ennek csak 3—4 százaléka kerül napfényre. Ha többet is felszínre tudnánk hozni, rengeteg szemet karítanánk meg, ezer meg ezer lőerejű gépeket hajthatnánk vele. A Lukács-fürdőt már ezzel a vízzel fűtik és ha Pesten néhány helyen furásokat eszközölnének, az összes pesti fürdők meleg ásványvizhez jutnának. *Baranski* Gyula kérdésére, hogy a víz felhozatala nem jár-e nehézséggel, *Becsey* Antal adta meg a szakszerű felvilágosítást.

Barsi Jenő dr. tisztiorvos azíránt érdeklődött, hogy tudnánk-e a karlsbadi viznek pótlására gyógyvizet találni, mire *Schafarzik* dr. kijelentette, hogy Karlsbadban gránit adja a gyógyvizet és ezt mi a dolomitból nem nyerhetjük, ám potolja ezt a keserűviz. *Vámossy* Zoltán dr. egyetemi tanár úgy véli, hogy a budai keserűvizet karlsbadivá tudjuk tenni mesterséges uton, de kellene hozzá a karlsbadi berendezések minden téren és azt kell elérnünk, hogy a budai fürdőkben ne csak a budapestiek akarjanak meggyógyulni, hanem a karlsbadiak, illetve idegenek is.

Végül az előadó azt az örvendetes bejelentést tette, hogy a *Budapest-fürdőváros* egyesületnél az a változás állott be, hogy az ügyek vezetését *Bánlaky* Géza a Gellért-fürdő igazgatója vette át mint titkár s ezzel lehetővé vált, hogy a für-

dők ügyében indított e két mozgalom együtt dolgozzon a nagy cél érdekében, amit az értekezlet *Bánlaky* életteléssel vett tudomásul.

Ripka Ferenc dr. ezután bezárja a vitát és bejelenti, hogy szakszerű előadást március 20-án *Exner* Kornél ny. államtitkár tud. egyet. tanár: „A világfürdő kérdése, az állam és a főváros pénzügyei szempontjából” címen, április 3-án pedig *Palóczy* Antal „Buda szabályozása a világfürdő szempontjából” címen tartanak. Azonkívül fölkérendők *Hankó* Vilmos, *Becsey* Antal, *Kádn* Károly, *Medgyaszay* István ily szakszerű előadásokra.

Buda, 1922 március 7.

Zászlóbontás. Váratlanul jött, de lelkesen fogadott politikai esemény színhelye volt a Krisztinavárosi Kaszinó csütörtöki társasvacsorája, melyen száznál több új tag fölvételét ünnepelték. A népes vacsora alkalmával dr. *Ripka* Ferenc üdvözölte meleg szóval az új tagokat, akik a m. kir. posta és távirada hivatal kötelékébe tartoznak, akiknek nevében *Kohl* Ferenc min. tan. posta és távirada igazgató válaszolt. Ekkor jött a politikai fordulat. *Okolicsányi-Kuthy* Dezső alelnök emelkedett szólásra és szellemes-ötletes bevezetés után nyilatkozatra hívta fel *Ripka* Ferenc elnököt, hogy a kerület társadalmában kifejtett munkáját hajlandó-e országosra szélesíteni azzal, hogy részt vállal a politikai életben, mint az I. kerület képviselője. *Okolicsányi-Kuthy* Dezső e spontán felhívására dr. *Ripka* Ferenc kijelenti, hogy őt több oldalról kérték fel képviselőjelöltség vállalására. Bármennyire megtisztelőnek tartja is ezt a felhívást, még nem adott végleges választ, mert attól tart, hogy a választási harc megzavarná azt a szép egyetértést, melyet az elnöksége alatt működő testületekben sok évi munkájának eredményeként megteremtett. Ezt látja veszélyeztetve akkor, ha egy gyűlölettel telített választási harc tengelyébe kerül. Azoknak, akik azzal az indokolással kívánják az ő jelöltségét, hogy ma a komoly, produktív munkára hivatott s a polgárság bizalmát élvező férfiaknak nem szabad a haza íránt tartozó kötelességek elől elzárkózniok, — azt feleli, hogy ő a munka alól sohse vonta ki magát s minél nehezebb a feladat, annál nagyobb